

Sayın Bakanım,
Sayın Valim,
EPDK Başkanım,

...

Çok değerli misafirler;

Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Enerji piyasalarına ilişkin başta kamu, özel sektör, akademi olmak üzere birçok karar alıcıyı bir araya getiren bu büyük zirvenin, enerji sektörünün içinde bulunduğu geçiş döneminde oldukça isabetli ve önemli olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle öncelikle, zirveyi düzenleyenlere ve katılımcılara teşekkür etmek isterim.

Enerji; ticari, endüstriyel ve de günlük hayatımızın vazgeçilmez unsurlarının başında gelmektedir. Genel ekonomik faaliyetlerin temelinde yer alan, hem bir ana girdi hem de bir ara girdi olan enerji olmaksızın günlük hayatımızın devamı ya da toplumsal gelişmenin sağlanmasının imkânı yoktur. Bu çerçevede enerji sektörünün yönetiminde bir yandan **arz güvenliği**ni garanti altına alırken bir yandan da **makul fiyatlardan temiz enerji tüketiminin** sağlanabileceği ortamı oluşturmak, ekonomi politikasının ve onun altındaki enerji ve rekabet politikalarının en ehemmiyetli görevleri arasında yerini almaktadır. Avrupa Komisyonu'nun Enerjiden Sorumlu Komisyoneri Günter Oettinger de geçen ay bir konuşmasında AB'nin bir bütün olarak rekabet gücünü artırmasına yönelik çabaları bakımından Enerji piyasalarında **rekabet, arz güvenliği ve verimlilik alanlarındaki politikaların birbirini tamamlayıcı nitelikte** olmasının önemine vurgu yaparak, ancak bu şekilde oluşturulan politikaların kararlılıkla uygulanması ile küreselleşen ekonomik tehditlerden korunmanın mümkün olacağını belirtmiştir¹.

Bugün içinde bulunduğumuz süreçte enerji piyasalarının büyük bölümünün rekabete açılmasına yönelik adımlar atıldığını görüyoruz. Ancak bu serbestleşme süreci, yalnızca hukuki engellerin kaldırılarak pazarın kağıt üzerinde rekabete açılmasından ibaret olmayan; devlet ve özel sektörün pek çok alanda devamlı olarak karşılıklı çabalarını gerektiren bir süreçtir. Ancak bu şekilde; bir yandan tüketicilerin tedarikçilerini serbestçe seçebildikleri, bir yandan da piyasaya girişlerin önündeki fiili engellerin kalktığı bir piyasa oluşabilecektir.

Şüphesiz, bu noktada enerji piyasalarının serbestleşme sürecinde politika belirleyici olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve sektöre özgü düzenlemelerini yürütmek bakımından EPDK'nın kilit ve merkezi bir öneme sahip olduğunu vurgulamak gerekmektedir. Bununla birlikte, gerek ülkemizde gerekse dünya örneklerinde görüldüğü üzere rekabet otoritelerinin enerji piyasalarının serbestleşmesi sürecindeki tamamlayıcı rolünü de gözden kaçırmamak yerinde olacaktır.

Rekabet Kurumu, enerji de dâhil olmak üzere her sektörde, teşebbüsler arası rekabeti bozucu anlaşmaları; piyasada hâkim durumda olan teşebbüslerin pazar güçlerini kötüye kullanmalarını ve de teşebbüslerin birleşme, devralmalar ile hakim duruma gelerek rekabeti kısıtlamalarını engellemek üzere düzenleme ve denetlemeleri yapmakla yükümlüdür.

Bu görevin enerji piyasalarındaki yansımalarına ilişkin örnek olarak elektrik dağıtım özelleştirmelerindeki görüş ve kararlarımız ile sektördeki bazı teşebbüslerin konu olduğu

¹ Günter Oettinger "Challenges for the European Energy Policy", Dublin, 20.9.2012.

çeşitli önaraştırma ve soruşturmalar verilebilecektir. Teşebbüs davranışlarına ilişkin ilgili piyasalarda inceleme ve araştırma yapmak, ihlal tespit edildiğinde teşebbüslere yaptırım uygulamak yanında Rekabet Kurumu'nun kanun kapsamındaki bir başka sorumluluğu da, ülkenin rekabet politikası çerçevesinde görüşler hazırlamaktır. **“Rekabet Savunuculuğu”** olarak tanımladığımız bu görev bağlamında enerji piyasalarına ilişkin çalışmalarımız arasında 2008 yılında yayımladığımız Akaryakıt Sektör Raporu, geçtiğimiz yıl yayımlanan ve 11 farklı sektörü derinlemesine inceleyen/irdeleyen Rekabet Raporu ile birkaç ay önce yayımladığımız Doğal Gaz Sektör Raporu örnek olarak gösterilebilir.

Sayın Cumhurbaşkanım, Değerli Misafirler;

Enerji piyasaları, kendine has pek çok özelliği haiz olan ve doğal tekel niteliği arz eden bölümler ile rekabetin tesisinin mümkün olduğu bölümlerin bir arada yer aldığı piyasalardır. Böyle hassas özelliklere sahip olan enerji piyasalarının serbestleştirilmesindeki asıl amaç - ilgili Kanunlarda da ifade edildiği üzere- sürdürülebilir, makul fiyatlı, çevreyle uyumlu, istikrarlı ve şeffaf piyasa yapılarının oluşturulmasıdır.

Ülkemizin sahip olduğu tecrübeler, düzenleme kültürü, geçmişten miras kalan iç ve dış piyasa yapılanmaları ile mevcut durumdaki serbestleşme seviyesi gibi unsurların hesaba katılarak birbiriyle uyumlu bir şekilde etkileşiminin sağlanması sonucu serbestleşme sürecinin başarıyla tamamlanacağına inanmaktayım. Bu sayede realize edilmiş bir rekabetçi işleyişin, hem serbest piyasanın ülkemizdeki varlığının ve sahiçiliğinin hem de bu serbest piyasanın kararlılıkla ve sağlıklı bir şekilde işlediğinin bir göstergesi olacağını düşünmekteyim.

Bu amaç doğrultusunda sürdürülmekte olan reformun başarısının bir ayağının da kamu otoritelerinin ve karar alıcıların işbirliği içinde çalışması olduğu herhalde herkes tarafından kabul edilecektir. Bu kapsamda düzenleyici otorite ile rekabet otoritesinin uyumlu işleyişinin ayrı bir önemi bulunmaktadır. Avrupa çapında ciddi bir enerji reform sürecini yürüterek AB'nin enerjide de güçlü bir tek pazar haline gelmesi sürecindeki en önemli aktörlerden olan Avrupa Komisyonu eski başkanı *Neelie Kroes*'in bir konuşmasında² ifade ettiği gibi, etkin işleyen bir piyasa için **“hem regülasyona hem de rekabet hukukuna ihtiyacımız bulunmaktadır”**. Dolayısıyla kanun ile tanımlanmış görev ve sorumlulukları çerçevesinde Rekabet Kurumu ve düzenleyici otoritenin birbirlerini tamamlayıcı olduğunu ve etkin bir piyasanın oluşması için işbirliğinin önemini vurgulamak isterim.

Anılan bu genel çerçevede Rekabet Kurumunun enerji piyasalarındaki bazı uygulamalarına dikkat çekmek yerinde olacaktır. Elektrik piyasaları bakımından 1998 yılında elektrik dağıtımına ilişkin özelleştirme süreçlerinde verdiği görüşlerden başlamak üzere Rekabet Kurumu, gerek kararlarında gerekse görüşlerinde tüketicilerin tedarikçilerini serbestçe seçebilmelerinin sağlanması ve doğal tekel kaynaklı piyasa gücü karşısında piyasaya girişlerin önünün açılması gibi hususlara ağırlık vermiştir. Bu çerçevede, 2005 yılında başlayan süreçte de görüş ve kararlarını perakende rekabetinin sağlanmasına yönelik bir perspektif ile oluşturan Kurul teşebbüslerin ilgili pazarlarda hâkim duruma gelmesine izin vermemiştir.

Rekabet savuculuğunun bir parçası olarak yakın zamanda yayımladığımız Doğal Gaz Sektör Raporu ise enerji sektörüne ilişkin rekabet politikasının tüm değişkenlerinin dikkate alındığı ve serbestlemeye yönelik yol haritası oluşturulması bağlamında tartışmalara ciddi bir katkı niteliği taşımaktadır. Raporda, 1980'lerin sonunda imza edilen ilk doğal gaz alım

² *Neelie Kroes* Alman Rekabet Kurumu Hakim Durum Konferansı, Hamburg, 28 Nisan 2009.

anlaşmalarından başlayarak günümüze kadar gelinen süreç, mevcut durumda piyasamzın durumu dikkate alınarak oluşturulması hedeflenen rekabetçi doğal gaz piyasalarına 2023 yılında ulaşılabilmesi için atılması gereken adımlara ilişkin birtakım önerilere yer verilmiştir.

2008 yılında yayımlanan Akaryakıt Sektör Raporunda rafinajdan bayii-dağıtıcı ilişkilerine kadar piyasadaki rekabet aksaklıkların zmne ilişkin bütüncül bir yaklaşım ortaya konulmuş ve devam eden süreçte intifa ve benzeri sözleşmelerin sürelerinin rekabeti sınırlayıcı etkilerinin azaltılması ile piyasaya girişin ve piyasada genişlemenin n açılmıştır. Piyasadaki tek rafineri şirketinin davranışlarına yönelik bir soruşturma süreci de halen devam etmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanım, Değerli Misafirler;

İçinde bulunduğumuz süreç, enerji sektörü açısından çok kritiktir. Bugün alacağımız kararların, uzun vadede arz güvenliğimiz ve sağlıklı piyasa oluşturulmasına yönelik ciddi etkileri bulunmaktadır. Bu nedenle tam da bu geçiş döneminde rekabet politikası ile enerji politikasına ilişkin doğru, uyumlu ve kararlı adımların atılmasının öneminin büyük olduğuna inanıyorum.

Bu noktada son olarak dile getirmek isterim ki, enerji gibi hayati bir sektöre ilişkin olarak kamu ve özel sektördeki karar alıcıların etkin bir biçimde fikir alışverişinde bulunmasına imkan sağlayan bu organizasyonu oldukça yararlı ve verimli buluyorum. Tüm katılımcı ve dinleyiciler için Kayseri Enerji Zirvesi'nin başarılı ve verimli bir zirve olmasını dilerim.